

Afbeelding: landschappelijke inpassing Lytsewei 65 Harkema

Factsheet Dykswal (aanleg, versterken, onderhouden, beschermen)

Een dykswâl is een aarden wallichaam met steile zijden, begroeid met bomen, struiken en kruiden. De dykswâlen zijn zo bijzonder omdat ze met heideplaggen werden opgebouwd. Een goed schrale dykswâl heeft op de zonnige zijden een bloemrijke voedselarme begroeiing en op de schaduwzijden een begroeiing van (korst)mossen en varens. Ze hebben een grote cultuurhistorische en ecologische waarde en daarom genieten ze een strikte bescherming in de bestemmingplannen voor het Buitengebied van Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen.

Herstel wal

Aanbeveling is om de dykswâl zo veel mogelijk intact te houden. Beschadigingen liever niet aanvullen dan aanvullen met verkeerde grond/hekkelspecie.

Aanvullen met (voedselrijke) grond geeft als resultaat dat ruigtekruiden uitstekend kunnen gedijen. Daarmee wijkt de wal sterk af van het oorspronkelijke karakter van de traditionele dykswâl. Indien herstel toch gewenst is, gebruik dan schrale, zandige grond, liefst uit de omgeving.

Herstel greppel

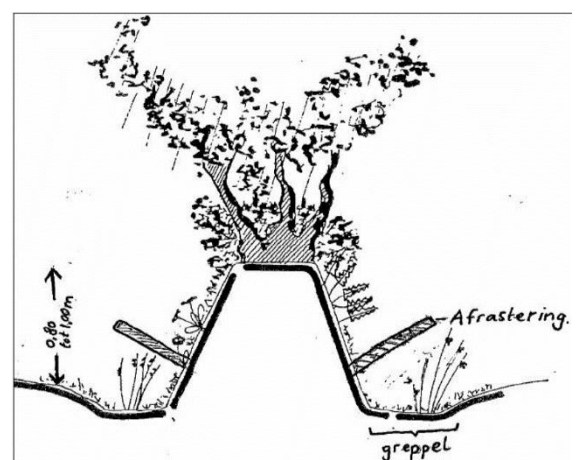
In veel gevallen ligt er aan weerszijden van het wallichaam een ondiepe greppel. Na verloop van tijd raken veel greppels dicht door vertrapping door vee en/of bladval. Een van de herstelmaatregelen kan zijn het opnieuw graven van de greppel(s). Het vrijkomende materiaal wordt niet op het wallichaam verwerkt, maar veelal met een wallenfrees verspreid over het aangrenzende perceel, of afgevoerd.

Afzetten beplanting

Afhankelijk van de toestand van de beplanting van bomen en struiken in de houtwal, kan ervoor gekozen worden om deze af te zetten. Achterblijvende stobben lopen weer uit en na het afzetten is er ruimte voor het tussenplanten van bosplantsoen. Laat altijd een aantal mooi gevormde bomen en/of struiken als overstaanders staan en zet de beplanting op de juiste hoogte af. Deze hoogte bedraagt circa 10-15 centimeter boven het maaiveld of een reeds gevormde stobbe. Hou bij zwaardere beplanting een zaaghoogte aan die gelijk is aan de diameter van de te zagen stam op borsthoogte. Door op deze manier de beplanting afzetten, is de kans het grootst dat de achterblijvende stobben weer uit zullen lopen.

Afrastering

De afrastering wordt in de Noardlike Fryske Wâlden schuin, onderin het wallichaam geplaatst, zodat het vee de greppel en evt. onderzijde wallichaam kan begrazen, maar de rest van de wal/struiken/bomen niet. De zijkanten van het wallichaam worden zo voortdurend voedselarm gehouden, verschaald. Indien er na de herstelwerkzaamheden beweiding plaats vindt op de aangrenzende percelen, is het van belang om een deugdelijk veekerkend raster te plaatsen, afgestemd op het soort vee. Een raster voor melkvee bestaat veelal uit palen geplaatst om de vier tot acht meter, voorzien van twee puntdraden. Bij beweiding met schapen is het verstandig om daarnaast schapengaas aan te brengen.

Ongewenste soorten

Indien er bepaalde ongewenste soorten aanwezig zijn in het een houtwal, dan kunnen deze bestreden worden tijdens het herstel. Het gaat hierbij met name om ratelpopulier en Amerikaanse vogelkers. Beide soorten kunnen sterk woekeren en andere soorten verdringen.

Plantadvies

Het heeft de voorkeur om zoveel mogelijk plantmateriaal te gebruiken dat afkomstig is uit de streek waarin wordt aangeplant. De reden daarvoor is dat de aanwezige insecten en andere kleine dieren zijn aangepast aan de bloei- en vruchtijden van de planten die ter plaatse voorkomen. Op hun beurt zijn de vogels in de broedtijd weer van deze insecten afhankelijk, als ze hun jongen moeten voeren met grote hoeveelheden van deze insecten en hun larven. Vraag dus altijd naar de herkomst van het zaad of de stekken van elke te planten partij bomen en struiken.

Sortiment van bomen en struiken

Het aanplanten c.q. bijplanten van hout- en elzensingels dient plaats te vinden in het plantseizoen. Het plantseizoen is de periode van 1 november tot en met 15 april. In het daaropvolgende groeiseizoen dient niet aangeslagen beplanting voor 15 december dat jaar te worden vervangen (het zogenaamde inboeten).

Richtlijnen voor het aanbrengen van houtsingels/dykwalen (Visie ruimtelijke kwaliteit):

- Te planten in 4 rijen met onderlinge afstand van 50 cm tot 75 cm
- De buitenste rijen 100 % heesters menging van meidoorn, sleedoorn, en vlier; in de rij plantafstand van 100 cm.
De middelste rijen 100 % boomvormers zigzag in de rij om de 200 cm van 70% Quercus robur (zomereik) en aanvullen met 30% Sorbus aucuparia (lijsterbes).
- De uiteindelijke bedekking dient ten minste 90% te bedragen. Zie afbeelding 'bedekkingspercentage'.

Bedekking van dykswālen

Bedekkingspercentage 90 – 100%

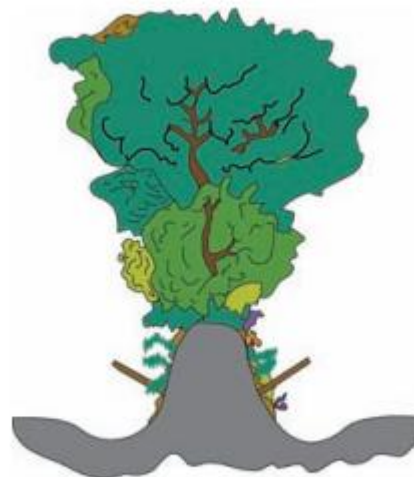
Bedekkingspercentage 75 – 89%

Bedekkingspercentage 50 – 74%

Bedekkingspercentage minder dan 50%

Doorsnede van een dykswāl ▲